EUROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 26.11.2024.
COM(2024) 713 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Estonije

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Estonije

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263, a posebno njezin članak 17.,

uzimajući u obzir preporuku Komisije,

budući da:

OPĆA RAZMATRANJA

(1) Reformirani okvir gospodarskog upravljanja u EU-u stupio je na snagu 30. travnja 2024. Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru[1], izmijenjena Uredba (EZ) br. 1467/97 o provedbi postupka u slučaju prekomjernog deficita[2] i izmijenjena Direktiva Vijeća 2011/85/EU o proračunskim okvirima država članica[3] glavni su elementi reformiranog okvira gospodarskog upravljanja u EU-u. Održivost javnog duga te održiv i uključiv rast ciljevi su okvira koji će se ostvariti reformama i ulaganjima. Okvir se odnosi na srednjoročno razdoblje, potiče odgovornost na nacionalnoj razini te djelotvornu i koherentnu provedbu propisa.

(2) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi koje države članice trebaju dostaviti Vijeću i Komisiji u središtu su novog okvira gospodarskog upravljanja. Dva su cilja tih planova: i. osigurati da se do kraja razdoblja prilagodbe dug opće države uvjerljivo smanji ili da ostane na razboritim razinama te da se državni deficit u srednjoročnom razdoblju smanji i zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a i ii. osigurati provedbu reformi i ulaganja kojima se svladavaju glavni izazovi utvrđeni u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima EU-a. Zato bi se u svakom planu trebalo obvezati na kretanje neto rashoda[4] u srednjem roku i tako u biti uvesti proračunsko ograničenje za trajanja plana, od četiri do pet godina (ovisno o

---

1 Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

2 Uredba Vijeća (EU) 2024/1264 od 29. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

3 Direktiva Vijeća (EU) 2024/1265 od 29. travnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

4 Neto rashodi kako su definirani u članku 2. Uredbe (EU) 2024/1263 znači državni rashodi bez i. izdataka za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

redovnom trajanju zakonodavnog razdoblja u državi članici). Osim toga, u planu treba objasniti kako će država članica provedbom reformi i ulaganja svladati glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju (što, ovisno o slučaju, uključuje i one koje se odnose na postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža) i kako će država članica doprinijeti zajedničkim prioritetima Unije. Razdoblje fiskalne prilagodbe traje četiri godine i može se produljiti za najviše tri godine ako se država članica obveže da će provesti relevantne reforme i ulaganja koji ispunjavaju kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(3) Komisija nakon dostave plana treba ocijeniti ispunjava li plan zahtjeve iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(4) Vijeće zatim na preporuku Komisije treba donijeti preporuku kojom se utvrđuje kretanje neto rashoda dotične države članice i, ako je primjenjivo, potvrditi obveze provedbe reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe.

RAZMATRANJA O NACIONALNOM SREDNJOROČNOM FISKALNO-STRUKTURNOM PLANU ESTONIJE

(5) Estonija je 11. listopada 2024. Vijeću i Komisiji dostavila svoj nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan, nakon što je u dogovoru s Komisijom zbog razloga koje je navela Estonija produljen rok iz članka 36. Uredbe (EU) 2024/1263.

Proces prije dostave plana

(6) Komisija je Estoniji 21. lipnja 2024. u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) 2024/1263 dostavila referentni smjer kretanja[5]. Komisija je 11. listopada 2024. objavila referentni smjer kretanja[6]. Referentni smjer kretanja temelji se na rizicima i osigurava da se do kraja razdoblja prilagodbe i bez daljnjih proračunskih mjera nakon razdoblja prilagodbe dug opće države uvjerljivo smanjuje ili da u srednjoročnom razdoblju ostane na razboritim razinama te da se deficit opće države smanji ispod 3 % BDP-a tijekom razdoblja prilagodbe i u srednjoročnom razdoblju zadrži ispod te referentne vrijednosti. Srednjoročno razdoblje definirano je kao razdoblje od deset godina nakon isteka razdoblja prilagodbe. U skladu s člancima 7. i 8. Uredbe (EU) 2024/1263 referentni smjer kretanja usklađen je i sa zaštitnom mjerom za održivost duga i zaštitnom mjerom za otpornost na deficit. U referentnom smjeru kretanja za Estoniju utvrđuje se da na temelju Komisijinih pretpostavki u razdoblju prilagodbe od četiri godine rast neto rashoda ne bi smio premašiti vrijednosti iz tablice 1. To odgovara prosječnom rastu neto rashoda od 3,1 % tijekom razdoblja prilagodbe (2025. – 2028.)

Tablica 1: Referentni smjer kretanja koji je Komisija Estoniji dostavila 21. lipnja 2024.

---

5 Prethodne smjernice koje se dostavljaju državama članicama i Gospodarskom i financijskom odboru sadržavaju smjer kretanja bez produljenja razdoblja prilagodbe od četiri godine i s produljenjem razdoblja prilagodbe na sedam godina. Uključuju i glavne početne uvjete i temeljne pretpostavke u Komisijinu okviru za srednjoročne projekcije državnog duga. Referentni smjer kretanja izračunan je na temelju metodologije opisane u izvješću Komisije o održivosti duga za 2023. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Temelji se na Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. i njezinu srednjoročnom produljenju do 2033., a dugoročni rast BDP-a i troškovi starenja u skladu su sa zajedničkim Izvješćem Komisije i Vijeća o starenju stanovništva za 2024. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

6 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#estonia

	2025.	2026.	2027.	2028.	Prosjek 2025. – 2028.
Maksimalni rast neto rashoda (godišnji, %)	3,3	3,3	2,9	2,9	3,1

Izvor: izračuni Komisije.

(7) U skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2024/1263 Estonija i Komisija organizirale su tehnički dijalog u rujnu i listopadu 2024. Glavne su teme dijaloga bile kretanje neto rashoda prema predviđanjima Estonije (uključujući raspoloživost fiskalnog prostora) i njegove temeljne pretpostavke (osobito drukčija fiskalna ishodišna točka, predviđanja BDP-a i deflator BDP-a), kao i planirana provedba reformi i ulaganja kojima se svladavaju glavni izazovi utvrđeni u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije za pravednu zelenu i digitalnu tranziciju, socijalnu i gospodarsku otpornost, energetsku sigurnost i izgradnju obrambenih kapaciteta.

(8) U planu koji je dostavila Estonija ne navodi se da je proveden postupak savjetovanja s relevantnim nacionalnim dionicima (što uključuje socijalne partnere) prije njegove dostave.

Drugi povezani procesi

(9) Estonija je 15. listopada 2024. dostavila svoj nacrt proračunskog plana za 2025. Komisija je [26. studenog 2024.] donijela mišljenje o tom nacrtu proračunskog plana[7].

(10) Vijeće je u kontekstu europskog semestra 21. listopada 2024. Estoniji uputilo nekoliko preporuka[8].

SAŽETAK I KOMISIJINA OCJENA PLANA

(11) U skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2024/1263 Komisija je ocijenila plan kako slijedi:

Kontekst: Makroekonomsko i fiskalno stanje i izgledi

(12) Gospodarska aktivnost u Estoniji smanjila se za 3,0 % u 2023. zbog oštrog pada izvoza i smanjenja privatne potrošnje. U 2024. se, prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024., očekuje daljnji pad gospodarstva za 1,0 % zbog smanjivanja privatne potrošnje i ulaganja te slabog izvoza. Realni BDP trebao bi se u 2025. povećati za 1,1 % zbog sporog oporavka inozemne potražnje za estonskim izvozom, iako će domaća potražnja ostati prilično slaba. Predviđa se da će se u 2026. realni BDP povećati za 2,6 % jer se očekuje oporavak domaće potražnje, osobito privatne potrošnje i ulaganja. U razdoblju obuhvaćenom prognozom (tj. 2024. – 2026.) očekuje se da će se potencijalni rast BDP-a u Estoniji postupno povećavati s 0,1 % u 2024. na 0,3 % u 2026., uglavnom zahvaljujući povećanju realnog BDP-a. Stopa nezaposlenosti u 2023. iznosila je 6,4 %, a Komisija predviđa da će u 2024. iznositi 7,5 %, 7,7 % u 2025. i 7,2 % u 2026. Predviđa se da će inflacija (deflator BDP-a) u 2024. pasti na 5,1 % s 8,1 % u 2023., da će u 2025. ostati na 4,0 %, a u 2026. pasti na 3,3 %.

(13) Kad je riječ o fiskalnim kretanjima, deficit opće države u Estoniji iznosio je 2023. 2,8 % BDP-a. Prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024. predviđa se da će u 2024. dosegnuti 3,0 % BDP-a, u 2025. stabilizirati se na 3,0 % BDP-a, kao i u 2026.

[7] Mišljenje Komisije o nacrtu proračunskog plana Estonije, 26.11.2024., C(2024) 9052 final.

[8] Preporuka Vijeća o ekonomskoj, proračunskoj i strukturnoj politici te politici zapošljavanja Estonije, još nije objavljeno.

bez promjene politika. Jesenska prognoza Europske komisije 2024. uključuje nacrt proračuna Estonije za 2025., koji je vlada nacionalnom parlamentu predložila u rujnu. Na kraju 2023. dug opće države iznosio je 20,2 % BDP-a. Prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024., očekuje se povećanje udjela duga u BDP-u na 23,2 % krajem 2024. Predviđa se povećanje na 24,2 % BDP-a krajem 2025. i na 25,5 % krajem 2026. Komisija u svojim fiskalnim predviđanjima nije uzela u obzir obveze politike preuzete u srednjoročnim planovima sve dok ne budu vjerodostojno najavljene i dovoljno detaljno razrađene u konkretne mjere.

Kretanje neto rashoda i glavne makroekonomske pretpostavke iz plana

(14) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan Estonije odnosi se na razdoblje 2025. – 2028 i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu.

(15) Plan sadržava sve informacije propisane u članku 13. Uredbe (EU) 2024/1263, osim informacija o savjetovanju s domaćim dionicima prije njegova dostavljanja (propisano člankom 13. točkom (g) podtočkom vi. te uredbe).

(16) Plan, zajedno s dostavljenom dopunom, obvezuje na kretanje neto rashoda navedeno u tablici 2, što odgovara prosječnom rastu neto rashoda od 4,7 % od 2025. do 2028. Prosječni rast neto rashoda tijekom razdoblja prilagodbe (2025. – 2028.) naveden u planu veći je nego u referentnom smjeru kretanja koji je Komisija dostavila 21. lipnja 2024. Rast neto rashoda u planu temelji se na činjenici da Estonija ima određenog prostora za fiskalnu dekonsolidaciju, što nije bilo uzeto u obzir u prethodnim smjernicama Komisije dostavljenima Estoniji 21. lipnja 2024. Fiskalni prostor proizlazi iz niske razine duga u Estoniji u kombinaciji s očekivanim smanjenjem primarnog deficita uz nepromijenjenu politiku. To povećava maksimalnu stopu rasta neto rashoda koja bi osigurala da dug opće države ostane na razboritim razinama u srednjoročnom razdoblju i da deficit opće države ostane ispod referentne vrijednosti u srednjoročnom razdoblju, kako je prikazano u tablici 3. U planu se pretpostavlja povećanje potencijalnog rasta BDP-a na 1 % u 2025. (s 0,7 % u 2024.) i smanjenje na 0,5 % u 2027. i 2028. Osim toga, u planu se očekuje da će stopa rasta deflatora BDP-a porasti na 4,0 % u 2025. (s 3,7 % u 2024.), a zatim postupno padati do 2,8 % u 2028.

Tablica 2: Kretanje neto rashoda i glavne pretpostavke iz plana Estonije

	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	Prosjek tijekom razdoblja valjanosti plana za 2025. – 2028.
Rast neto rashoda (godišnje, %)	1,9	7,1	5,1	3,6	3,2	4,7
Rast neto rashoda (kumulativno, od bazne godine 2023., %)	1,9	9,2	14,8	18,9	22,6	Nije primjenjivo.
Potencijalni rast BDP-a (%)	0,7	1,0	0,9	0,5	0,5	0,7
Inflacija (rast deflatora BDP-a) (%)	3,7	4,0	3,6	3,2	2,8	3,4

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Estonije i izračuni Komisije

Implikacije preuzetih obveza za kretanje neto rashoda iz plana na dug opće države

(17) Ako se ostvare preuzete obveze za kretanje neto rashoda iz plana i temeljne pretpostavke, dug opće države trebao bi se, prema planu, postupno povećati s 23,7 % u 2024. na 28,6 BDP-a na kraju razdoblja prilagodbe (2028.), u skladu s tablicom u nastavku. Predviđa se da će nakon prilagodbe u srednjoročnom razdoblju (tj. do 2038.) udio duga nastaviti rasti u skladu s planom, no nešto sporije, i da će do 2038. dosegnuti 32,6 %.

Tablica 3: Dug opće države i kretanja salda u planu Estonije

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2038.
Državni dug (% BDP-a)	20,0	23,7	25,2	26,4	27,6	28,6	32,6
Saldo države (% BDP-a)	–2,4	–2,7	–3,0	–2,7	–2,3	–2,1	–1,5

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Estonije

Zato bi prema planu dug opće države u srednjoročnom razdoblju ostao znatno ispod referentne vrijednosti od 60 % BDP-a iz Ugovora. To je prema pretpostavkama iz plana moguće jer se u svim deterministčkim testiranjima otpornosti na stres iz Komisijine analize održivosti duga predviđa da će dug do 2038. ostati ispod 60 % BDP-a. Zato se na temelju obveza provedbe politika iz plana i makroekonomskih pretpostavki kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem duga iz članka 6. stavka 2. i članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Implikacije preuzetih obveza za kretanje neto rashoda iz plana na saldo opće države

(18) Na temelju kretanja neto rashoda i pretpostavki iz plana, deficit opće države iznosio bi 3 % BDP-a u 2025. i zatim se postupno poboljšavao do 2,1 % u 2028. Zato prema planu saldo opće države neće do kraja razdoblja prilagodbe (2028.) premašiti

referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. Osim toga, državni deficit neće tijekom deset godina nakon razdoblja prilagodbe (tj. do 2038.) premašiti 3 % BDP-a. Zato se na temelju obveza provedbe politika iz plana i makroekonomskih pretpostavki kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem deficita iz članka 6. točke (b) i članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Usklađenost plana sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit

(19) Ako se ostvare pretpostavke i obveze iz plana, strukturni deficit ostat će tijekom razdoblja prilagodbe ispod 1,5 % BDP-a. Stoga će se na temelju obveza politike iz plana i makroekonomskih pretpostavki nastaviti poštovati zajednička margina otpornosti iz članka 8. stavka 1. Uredbe (EU) 2024/1263, pa nije potrebno dodatno poboljšanje strukturnog primarnog salda iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Usklađenost plana sa zaštitnom mjerom za održivost duga

(20) Prema planu će dug opće države u razdoblju prilagodbe ostati ispod 60 % BDP-a. Zato se ne primjenjuje zaštitna mjera za održivost duga.

Makroekonomske pretpostavke iz plana

(21) Plan se temelji na pretpostavkama koje se razlikuju od pretpostavki koje je Komisija 21. lipnja dostavila Estoniji. Točnije, u planu se drukčije pretpostavke koriste za početnu fiskalnu poziciju (uključujući dug, rast primarnih rashoda i strukturni primarni saldo za 2024.), rast realnog BDP-a i rast deflatora BDP-a. Te razlike u pretpostavkama treba pomno provjeriti, osobito zato što je prosječni rast neto rashoda u planu veći od navedenoga u referentnom smjeru kretanja.

Razlike u pretpostavkama koje najviše utječu na prosječni rast neto rashoda navedene su u nastavku, zajedno s provjerom svake, zasebno razmatrane razlike.

- U planu se pretpostavlja da je početna fiskalna pozicija povoljnija od one koju je pretpostavila Komisija. Za 2023. i 2024. u planu su uzeti u obzir ažurirani podaci o realizaciji i nacionalne prognoze za dug, rast primarnih rashoda i strukturni primarni saldo. To doprinosi većem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu od onoga iz pretpostavki Komisije. Komisija smatra, na temelju podataka koji su bili dostupni u trenutku njezine procjene plana, da je ishodišna točka realistična s obzirom na ažurirane izračune strukturnog primarnog salda i proizvodnog jaza. Stoga se ta pretpostavka smatra opravdanom.
- Rast realnog BDP-a pretpostavljen u planu razlikuje se od Komisijinih pretpostavki za razdoblje 2021. – 2028. To doprinosi nešto drukčijem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu. Na temelju novijih nacionalnih prognoza, u usporedbi s pretpostavkom Komisije, očekuje se da će rast u 2025. biti snažniji, ali da će od 2026. biti slabiji. Općenito, rast BDP-a u prosjeku je i dalje sličan pretpostavci Komisije, pa se ta pretpostavka iz plana smatra opravdanom.
- Rast deflatora BDP-a u 2024. i 2025. pretpostavljen u planu u prosjeku je za 0,8 postotnih bodova veći od Komisijinih pretpostavki. To doprinosi većem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu od onoga iz pretpostavki Komisije. Veći rast deflatora BDP-a temelji se na novijim nacionalnim prognozama i u skladu je s Komisijinom jesenskom prognozom 2024. Stoga se ta pretpostavka smatra opravdanom.

Općenito, sve razlike u pretpostavkama, promatrane zajedno i dodane fiskalnom prostoru, razlog su za znatno viši prosječni rast neto rashoda u planu u odnosu na

referentni smjer kretanja. Komisija će voditi računa o toj ocjeni pretpostavki iz plana u budućim ocjenama usklađenosti s kretanjem neto rashoda.

Fiskalna strategija iz plana

(22) U skladu s indikativnom fiskalnom strategijom iz plana, preuzete obveze o neto rashodima bit će ispunjene ograničenjem rashoda i diskrecijskim povećanjima prihoda. Među raznim mjerama na strani prihoda navedenima u planu jesu izmjene Zakona o porezu na dohodak i povećanje trošarina, uvođenje poreza na motorna vozila i uvođenje, na određeno vrijeme, dodatne naknade za sigurnost (koja će se naplatiti povećanjem PDV-a od sredine 2025. i povećanjem poreza na sve dohotke fizičkih osoba i na dobit trgovačkih društava od 2026.). Na strani rashoda Estonija namjerava provesti reviziju proračuna za razdoblje 2023. – 2027. kako bi povećala učinkovitost korištenja sredstava državnog proračuna i kako bi se relevantne usluge i aktivnosti obavljale uz optimalne troškove u skladu s ciljevima države. Estonija također namjerava povećati potrošnju za obranu i ulaganja u obranu. Specifikacija donesenih mjera politike potvrđuje se ili prilagođava i kvantificira u godišnjim proračunima. Postoje, međutim, rizici provedbe indikativne fiskalne strategije iz plana koji proizlaze iz toga što se fiskalna prilagodba dijelom temelji na diskrecijskim povećanjima prihoda. S obzirom na spori predviđeni oporavak rasta, postoji rizik da će naplata poreznih prihoda biti niža nego što je pretpostavljeno u planu. Osim toga, u nacrtu proračunskog plana za 2025. navode se mjere politike koje će pomoći da se ispune obveze o neto rashodima za 2025.

Namjeravane reforme i ulaganja u planu kojima se svladavaju glavni izazovi utvrđeni u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije

(23) U planu se opisuju namjeravane politike za reforme i ulaganja kojima se svladavaju glavni izazovi utvrđeni u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju, i doprinosi zajedničkim prioritetima EU-a. Plan sadržava 11 reformi i ulaganja, od kojih se za šest koristi financijska potpora iz Mehanizma za oporavak i otpornost, a za četiri iz fondova kohezijske politike.

(24) Za zajednički prioritet pravedne zelene i digitalne tranzicije, što uključuje klimatske ciljeve utvrđene u Uredbi (EU) 2021/1119, plan sadržava nekoliko reformi, a provode se i mjere iz estonskog plana za oporavak i otpornost. Prvo, plan obuhvaća reformu s ciljem da se do 2030. sva električna energija za domaću potrošnju proizvodi iz obnovljivih izvora. Drugo, obuhvaća donošenje zakona o klimatski otpornom gospodarstvu. Njime će se postaviti temelji za gospodarstvo otporno na klimatske promjene jer će se zacrtati ciljevi za emisije stakleničkih plinova, što će potaknuti uvođenje čistih tehnologija i veću valorizaciju resursa. Tim dvjema mjerama Estonija nastoji provesti preporuku za pojedinu zemlju iz 2024. (i preporuke iz 2023., 2022. i 2020.) da poduzme mjere za smanjenje udjela naftnog škriljevca u strukturi izvora energije i poveća produktivnost resursa inovacijama na biološkoj osnovi.

(25) Za zajednički prioritet socijalne i gospodarske otpornosti, uključujući europski stup socijalnih prava, plan sadržava nekoliko reformi, a provode se i mjere iz estonskog plana za oporavak i otpornost. Prvo, plan uključuje mjere za povećanje kvalitete i dostupnosti posebne skrbi: reorganizirale bi se agencije i lokacije službi kako bi se osobama s mentalnim poremećajima pružili suvremeni životni uvjeti. Drugo, reorganizirat će se sustav rehabilitacije tako da osobe kojima je potrebna rehabilitacija dobivaju usluge u skladu sa svojim potrebama, da te usluge budu lako dostupne i poduprte te da se pružaju na integriran način putem multidisciplinarne suradnje. Treće, osmislit će se i uvesti razna poboljšanja zdravstvenog sustava. Četvrto, plan uključuje

daljnju reformu dugotrajne skrbi. Organizacija i financiranje 24-satne zdravstvene njege prenijet će se 2025. u Fond za zdravstveno osiguranje. Peto, plan uključuje reformu naknada za nezaposlenost i osiguranja za slučaj nezaposlenosti, a razmatra se i da se tim osiguranjem pokriju novi oblici rada. S tih pet mjera Estonija nastoji provesti preporuku za pojedinu zemlju iz 2024. (i, implicitno, preporuke iz 2023., 2022. i 2020.) da poduzme mjere za jačanje socijalne zaštite, među ostalim radi rješavanja problema siromaštva u starijoj dobi i proširenja prava na naknadu za nezaposlenost, prije svega na osobe zaposlene na kratka razdoblja i u nestandardnim oblicima rada. Estonija njima namjerava i provesti preporuku iz 2024. (i, implicitno, preporuke iz 2023., 2022. i 2020.) da poboljša pristup zdravstvenoj zaštiti i dugotrajnoj skrbi i njihovo financiranje. Plan sadržava i reformu strukovnog obrazovanja. Ta se mjera odnosi na preporuku Estoniji iz 2024. (i, implicitno, dio preporuke iz 2019.) da poveća ponudu vještina prekvalifikacijom i usavršavanjem te boljim privlačenjem i zadržavanjem talenata. Međutim, osim obveza iz plana za oporavak i otpornost, plan ne uključuje mjere za provedbu dijela preporuke iz 2019. da poduzme mjere za smanjenje razlike u plaćama između muškaraca i žena, među ostalim povećanjem transparentnosti plaća.

(26) Za zajednički prioritet energetske sigurnosti, uz provedbu mjera iz estonskog plana za oporavak i otpornost, plan uključuje reformu s ciljem da se od 2030. sva električna energija za domaću potrošnju proizvodi iz obnovljivih izvora. Tom mjerom Estonija nastoji provesti preporuku iz 2024. (i preporuke iz 2023., 2022. i 2020.) da poduzme mjere za smanjenje udjela naftnog škriljevca u strukturi izvora energije i poveća produktivnost resursa inovacijama na biološkoj osnovi.

(27) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu obrambenih kapaciteta, plan sadržava popis poreznih reformi zajednički nazvanih „dodatna naknada za sigurnost”. Iako su porezni prihodi koji će se prikupiti novim ili izmijenjenim porezima zamjenjivi, iz vladinog obrazloženja proizlazi da je riječ o mjeri za povećanje obrambenih sposobnosti. Međutim, osim te „dodatne naknade za sigurnost”, u planu se ne razrađuju izričito reforme i ulaganja povezani s obranom.

(28) Kad je riječ o drugim mjerama politike, koje se ne odnose na zajedničke prioritete EU-a, plan ne sadržava, osim obveza iz plana za oporavak i otpornost, mjere za provedbu preporuke iz 2020. (i dijela preporuke iz 2019.) da Estonija poduzme više kako bi osigurala djelotvoran nadzor i provedbu okvira za sprečavanje pranja novca.

(29) Plan sadržava informacije o dosljednosti i, prema potrebi, komplementarnosti s fondovima kohezijske politike i planom za oporavak i otpornost Estonije. U planu se navodi da poboljšanje kvalitete i dostupnosti posebne skrbi, reorganizacija sustava rehabilitacije i reforma dugotrajne skrbi doprinose ostvarenju cilja P04 iz sporazuma o partnerstvu kohezijske politike (Socijalna Estonija) i komponenti 6 Mehanizma za oporavak i otpornost (zdravstvena i socijalna zaštita). Reforma naknade za nezaposlenost i osiguranja za nezaposlenost te pokrivanje novih oblika rada tim osiguranjem pridonose i komponenti 6 Mehanizma za oporavak i otpornost (zdravstvena i socijalna zaštita). Reforma za proizvodnju sve električne energije iz obnovljivih izvora pridonosi komponentama 4 (energetika i energetska učinkovitost) i 8 Mehanizma za oporavak i otpornost (REPowerEU).

(30) Plan sadržava pregled potrebnih državnih ulaganja u Estoniji u svrhu zajedničkih prioriteta EU-a. Kad je riječ o zajedničkom prioritetu pravedne zelene i digitalne tranzicije, u planu je utvrđena potreba za dodatnim ulaganjima povezanima s provedbom Zakona o gospodarstvu otpornom na klimatske promjene. Kad je riječ o

zajedničkom prioritetu socijalne i gospodarske otpornosti, u planu je utvrđena potreba za dodatnim ulaganjima povezanima s integracijom socijalnog i zdravstvenog sektora. Kad je riječ o zajedničkom prioritetu energetske sigurnosti, u planu je utvrđena potreba za dodatnim ulaganjima radi sinkronizacije s europskim elektroenergetskim sustavom i povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora. Kad je riječ o zajedničkom prioritetu obrambenih kapaciteta, u planu je utvrđena potreba za dodatnim ulaganjima radi povećanja tih kapaciteta.

Zaključak ocjene Komisije

(31) Komisija općenito smatra da plan Estonije ispunjava kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

OPĆI ZAKLJUČAK

(32) Vijeće bi u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2024/1263 na temelju Komisijine procjene trebalo Estoniji preporučiti kretanje neto rashoda kako je navedeno u planu.

PREPORUČUJE da Estonija

(1) Osigura da rast neto rashoda ne bude veći od maksimuma iz Priloga I. ovoj Preporuci.

Vijeće, osim toga, poziva Estoniju da osigura provedbu reformi i ulaganja kojima se svladavaju glavni izazovi utvrđeni u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju, i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije.

PRILOG I.

Maksimalne stope rasta neto rashoda
(godišnje i kumulativne stope rasta, u nominalnom smislu)

Estonija

Godine		2025.	2026.	2027.	2028.
Stope rasta (%)	Godišnje	7,1	5,1	3,6	3,2
	Kumulativno (*)	9,2	14,8	18,9	22,6

(*) Kumulativne stope rasta izračunavaju se upućivanjem na baznu godinu 2023.

Sastavljeno u Strasbourgu

Za Vijeće
Predsjednik